



Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 8. august 2022
(OR. en)

11761/22

Institutsioonidevaheline
dokument:
2022/0226(NLE)

UD 163
COEST 612
AGRIORG 76
AGRIFIN 83

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	19. juuli 2022
Saaja:	Nõukogu peasekretariaat
Komisjoni dok nr:	COM(2022) 359 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU MÄÄRUS, millega muudetakse määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistiku kohta) I lisa

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2022) 359 final.

Lisatud: COM(2022) 359 final



Brüssel, 19.7.2022
COM(2022) 359 final

2022/0226 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistiku kohta) I lisa

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

- **Ettepaneku põhjused ja eesmärgid**

Lisatud määruse ettepaneku eesmärk on ajutiselt peatada määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud ühise tollitariifistiku tollimaksud sellistele kaupadele, mida kasutatakse lämmastikväetiste tootmiseks ja mis kuuluvad praegu kombineeritud nomenklatuuri (CN) alamrubriikidesse 2814 10 ja 3102 10.

Teatavate lämmastikväetiste toorainete Euroopa Liidu (EL) turg sõltub olulisel määral impordist kolmandatest riikidest. 2021. aastal impordis EL lämmastikväetiste tootmiseks 2,9 miljonit tonni ammoniaaki ja 4,7 miljonit tonni karbamiidi. Nende toodete hinnad tõusid 2021. aastal märkimisväärselt ja need on veelgi tõusnud pärast Venemaa sissetungi Ukrainasse.

Selleks et leevendada ELi väetisetootjate kulusid ja seeläbi vähendada ELi põllumajandustootjate kulusid ning aidata kaasa ELis toodetud toiduainete kohasele tarnimisele, on asjakohane võtta käesoleva ettepaneku kohaseid ajutisi kaubandust liberaliseerivaid meetmeid. Tarnete stabiilsuse suurendamiseks on samuti asjakohane laiendada praegu Venemaale koondunud kauba mittesooduspäritolu geograafilist ulatust ka teistele riikidele. Eelkõige ajal, mil lämmastikväetist rahvusvahelistel turgudel napib, pärsivad tollimaksud selliste vahesisendite nagu ammoniaak ja karbamiid ELi importimisel ELi turu varustamist võrreldes maailma teiste turgudega, kus selliseid imporditariife ei ole. Võttes arvesse, et selle kategooria kaubad on peamiselt toorained, takistab see tariifide erinevus ELi impordi mitmekesistamist.

Lisaks märgib komisjon oma 23. märtsi 2022. aasta teatises Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Toiduga kindlustatuse tagamine ja toidusüsteemide toimekindlamaks muutmise“, et juba enne Venemaa sissetungi Ukrainasse toimus toormeturgudel märkimisväärne hinnatõus, mida oli põllumajandusturgudel tunda energia- ja väetisekulude suurenemise ning sellest tuleneva põllumajandustoodete hinnatõusu kaudu. Sissetung Ukrainasse ja üleilmne toorainehindade tõus on veelgi suurendanud hindu põllumajandustoodete turgudel ning toovad esile osaliselt väetiste impordist sõltuva liidu toidusüsteemi haavatavuse. Teatistes rõhutatakse, et lühemas perspektiivis peab mineraalväetiste maksumus ja kättesaadavus olema prioriteet, kuni minnakse üle kestlike väetiselike või väetamismeetodite kasutamisele. Selle aja jooksul peab ELi väetisetööstusel olema juurdepääs vajalikule impordile, sealhulgas sisenditele, mis on vajalikud väetiste tootmiseks ELis koha peal.

Põllumajandustootjate kasutatavast kolmest peamisest väetiseliigist on lämmastikväetis see, mille suhtes kohaldatakse ühiseid tollitariifistiku tollimakse, mida kohaldatakse vahesisendite suhtes, mis on tootmise jaoks võtmetähtsusega. Samas kaaliumkarbonaadi ja fosfori peamiste sisendite suhtes kohaldatakse juba praegu ühise tollitariifi nullmäära. Lämmastikväetised on ELis kõige laialdasemalt kasutatavad väetiseliigid ja ühtlasi need, mille hinnad on alates 2021. aastast kõige rohkem tõusnud. Seepärast keskendutakse kavandatud meetmetes lämmastikväetiste toorainetele.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Praegu on nende kaupade peamised ELi turule tarnijad kolmandad riigid, kellel on vabakaubanduslepingute alusel liidu turule tollimaksuvaba soodustingimustel juurdepääs. Sellegipoolest impordib EL suures koguses lämmastikväetiste tooraineid, mis on pärit ühise

tollitariifistiku kohaldamisalasse kuuluvatest riikidest ning mille tariifimäärad on praegu vahemikus 5,5–6,5 %. Tarnete stabiilsuse suurendamiseks on asjakohane ajutiselt laiendada tarnijariikide geograafilist ulatust muudele riikidele kui neile, kes saavad kasu vabakaubanduslepingust, kuna tarned on praegu koondunud suhteliselt väikesele arvule soodustingimustel tarnijatele. Erinevalt sooduskaubanduslepingutest on käesoleva ettepaneku alusel kavandatud meetmed tariifide peatamiseks siiski ajutised.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Käesolevas ettepanekus sisalduvate kaubanduse liberaliseerimismeetmete eesmärk on tagada, et liidu ühise tollitariifistiku ajutine peatamine toimuks kooskõlas ELi lepingu artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega, ning et liidu välistegevuse eri valdkonnad, samuti liidu välistegevus ja muud liidu poliitikavaldkonnad oleksid omavahel kooskõlas. Seepärast on asjakohane jätta Venemaalt ja Valgevenest pärit tooted tollitariifide vähendamise kohaldamisalast välja kooskõlas piiravate meetmetega, mille liit on võtnud nende riikide suhtes pärast Venemaa kallaletungi Ukrainale.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Kavandatava määruse õiguslik alus on Euroopa Liidu toimimise lepingu artikkel 31.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Subsidiaarsuse põhimõtet ei kohaldata, sest ettepanek tehakse ELi ainupädevusse kuuluvas valdkonnas.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, kuna selles tasakaalustatakse ettevõtjate (lämmastikväetiste tootjate ja tarbijate) ärihuve. Ettepanekuga nähakse ette ühise tollitariifistiku tollimaksude peatamine ainult selliste väetise toorainete tariifiridade puhul, mille puhul EL sõltub kõige rohkem impordist ja kus hinnatõus on olnud kõige äärmuslikum. Lisaks kohaldatakse peatamist ainult ajutiselt. Peatamine ei piira kellegi põhiõigusi, vastupidi, sellega kaotatakse ajutiselt tollimaksu tasumise kohustus.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 2, milles nähakse ette ühise kaubanduspoliitika meetmed. ELi toimimise lepingu artikli 31 kohaselt kehtestab nõukogu komisjoni ettepaneku põhjal ühise tollitariifistiku tollimaksud kvalifitseeritud häälteenamusega.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõju hindamine**

Võttes arvesse lämmastikväetiste tootmise sisendite märkimisväärsust ja järsku hinnatõusu, mida raskendas hädaolukord väetiste turul, mille põhjustas Venemaa kui suuruselt teine lämmastikväetiste ELi tarnija kallaletung Ukrainale, on oluline, et määrus jõustuks võimalikult kiiresti, et soodustada väetiste tootmiseks vajalike toorainete tarnete mitmekesistamist ja tootmiskulude vähendamist enne eelseisvat istutamise-/külvamishooaega 2022. aasta sügisel. Seega käesoleva meetme puhul mõju hindamist ei toimunud. Siiski eeldatakse, et kavandatud meede muudab lämmastikväetiste toorainete ELi tarnijate profiili ja aitab tarneid mitmekesistada, vähendades Venemaa tähtsust.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Meede ei suurenda ettevõtjate regulatiivset koormust.

- **Põhiõigused**

Ei kohaldata.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, küll aga on sellel mõju tuludele. Kui meedet kohaldatakse terve aasta jooksul, moodustavad peatamise tõttu saamata jäävad tollimaksud ligikaudu 15 miljonit eurot aastas. Meetme kestus on veidi üle kahe aasta kuni 2024. aasta lõpuni.

Negatiivne mõju eelarve traditsioonilistele omavahenditele on 11,25 miljonit eurot (st 75 % kogusummast). Ettepaneku mõju eelarvele selgitatakse üksikasjalikumalt finantssselgituses.

Traditsioonilistest omavahenditest saamata jäänud tulu kompenseeritakse liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate osamaksetega.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Veebipõhised ülevaated lämmastikväetiste toorainete ELi impordi dünaamika kohta on kättesaadavad Euroopa Komisjoni (Eurostati) spetsiaalsetel veebisaitidel.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Liidu väetiseturul valitseva erakorralise olukorra tõttu on meetme eesmärk suurendada kaubavooge ja mitmekesistada lämmastikväetiste tootmise sisendite importi, peatades ajutiselt nende toodete suhtes kohaldatavad imporditollimaksud.

Ettepanek:

NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühist tollitariifistiku kohta) I lisa

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 31,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

- (1) Teatavate lämmastikväetiste toorainete Euroopa Liidu (EL) turg sõltub olulisel määral impordist kolmandatest riikidest. 2021. aastal importis EL lämmastikväetiste tootmiseks 2,9 miljonit tonni ammoniaaki ja 4,7 miljonit tonni karbamiidi. Nende toodete hinnad tõusid 2021. aastal märkimisväärselt ja jätkasid tõusu käesoleval aastal.
- (2) Praegu imporditakse märkimisväärne osa neist lämmastikväetiste toorainetest liitu kolmandatest riikidest, kellel on sooduspääs liidu turule, ning seega on import tollimaksuvaba. Sellegipoolest impordib EL suures koguses lämmastikväetiste tooraineid, mis on pärit ühise tollitariifistiku kohaldamisalasse kuuluvatest riikidest ning mille tariifimäärad on praegu vahemikus 5,5–6,5 %.
- (3) Komisjon märgib oma 23. märtsi 2022. aasta teatises Euroopa Parlamendile ja nõukogule „Toiduga kindlustatuse tagamine ja toidusüsteemide toimekindlamaks muutmine“, et juba enne Venemaa sissetungi Ukrainasse toimus toormeturgudel märkimisväärne hinnatõus, mida oli põllumajandusturgudel tunda energia- ja väetisekulude suurenemise ning sellest tuleneva põllumajandustoodete hinnatõusu kaudu. Komisjon märgib, et sissetung Ukrainasse ja üleilmne toorainehindade tõus on veelgi suurendanud hindu põllumajandustoodete turgudel ning toovad esile osaliselt väetiste impordist sõltuva liidu toidusüsteemi haavatavuse. See suurendab tootjate kulusid ja mõjutab toidu hinda, põhjustades muret tarbijate ostujõu ja ELi põllumajandustootjate sissetulekute pärast.
- (4) Teatistes rõhutatakse, et lühemas perspektiivis peab mineraalväetiste maksumus ja kättesaadavus olema prioriteet, kuni minnakse üle kestlike väetiseliikide või väetamise meetodite kasutamisele. Selle aja jooksul peab ELi väetisetööstusel olema juurdepääs vajalikule impordile, sealhulgas sisenditele, mis on vajalikud väetiste tootmiseks ELis koha peal. Teatistes rõhutatakse ka seda, et väetiste hindu ja põllumajandustootjate varustamist jälgitakse, tagamaks, et ELis ei satuks saagi saamine ohtu.
- (5) Eespool toodut silmas pidades on asjakohane võtta meetmeid, et vähendada ELi väetisetootjate kulusid lämmastikväetiste tootmiseks vajalike sisendite importimisel.
- (6) Pealegi ajal, mil lämmastikväetist rahvusvahelistel turgudel napib, pärsivad tollimaksud selliste vahesisendite nagu ammoniaak ja karbamiid ELi importimisel ELi turu varustamist võrreldes maailma teiste turgudega, kus imporditariife ei ole. Selline tariifide erinevus takistab ka jõupingutusi ELi importi mitmekesistada.

- (7) Seepärast on asjakohane ajutiselt peatada määruse (EL) nr 952/2013 artikli 56 lõike 2 punktis c osutatud ühise tollitariifistiku maksumäärade kohaldamine lämmastikväetiste teatavate toorainete suhtes. Ajutist meetet kohaldatakse ajavahemikul, mil hinnahäired energia- ja lämmastikväetiste turul püsivad, eeldatavasti 2024. aasta lõpuni.
- (8) Samal ajal peab liit kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 21 lõikega 3 tagama kooskõla oma välistegevuse eri valdkondade vahel ning välistegevuse ja muude liidu poliitikavaldkondade vahel.
- (9) Olukord liidu ja Venemaa Föderatsiooni vahelistes suhetes on viimastel aastatel arenenud väga negatiivselt, kusjuures viimastel kuudel on olukord eelkõige halvenenud seetõttu, et Venemaa Föderatsioon eirab rahvusvahelist õigust, ning eelkõige Venemaa Föderatsiooni provotseerimata ja põhjendamatu kallaletungi tõttu Ukrainale.
- (10) EL on alates 2014. aasta juulist kehtestanud järk-järgult piiravaid meetmeid Venemaa Föderatsiooni vastu. Euroopa Ülemkogu märkis oma 24. veebruari 2022. aasta järeldustes, et Venemaa Föderatsiooni provotseerimata ja põhjendamatu sõjaline agressioon Ukraina vastu rikub rängalt rahvusvahelist õigust ja ÜRO põhikirja põhimõtteid ning kahjustab Euroopa ja ülemaailmset julgeolekut ja stabiilsust.
- (11) Hiljuti ehk 3. juunil 2022 võttis nõukogu vastu kuuenda sanktsioonide paketi¹ Venemaa Föderatsiooni vastu seoses viimase jätkuva agressioonisõjaga Ukraina vastu ja teatatud hirmutegudega, mille Venemaa relvajõud on Ukrainas toime pannud.
- (12) Kuigi Venemaa Föderatsioon on Maailma Kaubandusorganisatsiooni liige, on liit Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingu ja eriti 1994. aasta üldine tolli- ja kaubanduskokkuleppe XXI artikli alusel kohaldatavate erandite alusel vabastatud kohustusest anda Venemaa Föderatsioonist imporditud toodetele samu soodustusi, mida antakse teistest riikidest imporditud samasugustele toodetele (enamsoodustusrežiim).
- (13) Seetõttu ei oleks asjakohane lubada tollimaksuvaba ja enamsoodustusrežiimi kohaldamist Venemaa Föderatsioonist pärit käesoleva määrusega hõlmatud toodete impordi suhtes.
- (14) Olukord liidu ja Valgevene vahel on samuti viimastel aastatel halvenenud, kuna režiim on eiranud rahvusvahelist õigust, põhivabadusi ja inimõigusi. Lisaks on Valgevene algusest peale toetanud Venemaa agressiooni Ukraina vastu, muu hulgas lubades Venemaal tulistada Valgevene territooriumilt ballistilisi rakette, võimaldades Venemaa sõjaväelaste ning raskerelvade, tankide ja sõjaväeliste transpordivahendite transportimist, võimaldades Venemaa sõjalennukitel lennata läbi Valgevene õhuruumi Ukrainasse, pakkudes tankimispunkte ning ladustades Valgevenes Venemaa relvi ja sõjavarustust.
- (15) Liit on alates 2020. aasta oktoobrist kehtestanud järk-järgult piiravaid meetmeid Valgevene vastu. Nõukogu võttis 2. detsembril 2021 vastu viienda sanktsioonide paketi jätkuvate inimõiguste rikkumiste ja rändajate ärakasutamise eest. Täiendavad sanktsioonide paketi võeti vastu 24. veebruaril, 2. märtsil, 9. märtsil ja 3. juunil 2022 seoses Valgevene osalemisega Venemaa põhjendamatus ja provotseerimata sõjalises agressioonis Ukraina vastu. Lisaks ei ole Valgevene Maailma Kaubandusorganisatsiooni liige. Seetõttu ei ole liit vastavalt Maailma Kaubandusorganisatsiooni asutamislepingule kohustatud kohaldama Valgevenest pärit

¹ www.sanctionsmap.eu

toodetele enamsoodustusrežiimi. Nagu juba märgitud, võimaldavad kaubanduslepingud võtta peale selle meetmeid, mis on põhjendatud kohaldatavate erandiklauslitega, eelkõige julgeolekuga seotud eranditega.

- (16) Eespoolesitatud konteksti silmas pidades on Venemaa ja Valgevene käesolevas määruses sätestatud ühepoolsete tariifide peatamise kohaldamisalast väljajätmine asjakohane ja lubatud, kohaldades määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta) I lisas ja eelkõige selle 1. jaotise B osa punktis 1 sätestatud tollimakse käsitlevaid üldreegleid.
- (17) Sellest tulenevalt ei tohiks Venemaalt ja Valgevenest pärit lämmastikväetiste toorainete impordi suhtes kohaldada tollimaksude peatamist. Selle asemel tuleks käesoleva määrusega hõlmatud toodete impordi suhtes Venemaalt ja Valgevenest jätkuvalt kohaldada nende suhtes eelnevalt kehtinud imporditollimaksu,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

1. Määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa 3. veerus asendatakse CN-koodi 2814 10 00 tekst järgmisega:

„5,5 (*)

(*) Tollimaks kuni 31. detsembrini 2024 ühepoolsetelt peatatud, välja arvatud Venemaa ja Valgevene puhul, kelle suhtes kohaldatakse 5,5 % määra vastavalt nõukogu määrusele 2022/XXXX [käesoleva määruse number].“

2. Määruse (EMÜ) nr 2658/87 I lisa 3. veerus asendatakse CN-koodide 3102 10 10 ja 3102 10 90 tekst järgmisega:

„6,5 (*)

(*) Tollimaks kuni 31. detsembrini 2024 ühepoolsetelt peatatud, välja arvatud Venemaa ja Valgevene puhul, kelle suhtes kohaldatakse 6,5 % määra vastavalt nõukogu määrusele 2022/XXXX [käesoleva määruse number].“

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse kuni 31. detsembrini 2024.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja
[...]*

FINANTSSELGITUS

ETTEPANEKU NIMETUS:

Ettepanek nõukogu määruse kohta, millega muudetakse määruse (EMÜ) nr 2658/87 (tariifi- ja statistikanomenklatuuri ning ühise tollitariifistiku kohta) I lisa.

EELARVEREAD

Peatükk ja artikkel: Peatükk 12, artikkel 120

Aastaks 2022 eelarvestatud summa: 17 912 606 159

FINANTSMÕJU

Ettepanekul puudub finantsmõju

Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju traditsioonilistest omavahenditest saadavale tulule järgmistel põhjustel:

2021. aastal oli CN-koodi 2814 10 00 impordi koguväärtus 1,3 miljardit eurot. Kokkuleppeline tollimaksumäär selle CN-koodi puhul on 5,5 %. Enamik sellest impordist (68 %) oli vabakaubanduslepingute rakendamise tulemusena tollimaksuvaba. Lisaks oli 29 % Venemaalt pärit import, mille suhtes tollitariife ei vähendata. Seega jääb tollimaksu hinnanguliselt saamata 2,1 miljoni euro ulatuses (1,3 miljardit eurot x 3 % impordiosa x 5,5 %) aastas.

2021. aastal oli CN-koodide 3102 10 10 ja 3102 10 90 impordi koguväärtus 1,8 miljardit eurot. Kokkuleppeline tollimaksumäär nende CN-koodide puhul on 6,5 %. Enamik sellest impordist (65 %) oli vabakaubanduslepingute rakendamise tulemusena tollimaksuvaba. Lisaks oli 24 % Venemaalt ja Valgevenest pärit import, mille suhtes tollitariife ei vähendata. Seega jääb tollimaksu hinnanguliselt saamata 12,9 miljonit eurot (1,8 miljardit eurot x 11 % impordiosa x 6,5 %) aastas.

Eespooltoodut arvesse võttes on käesolevast määrusest tulenev ELi eelarve tulude vähenemine hinnanguliselt 11,25 miljonit eurot aastas [(12,9 miljonit eurot + 2,1 miljonit eurot = bruto 15 miljonit eurot, sh kogumiskulud) x 0,75].

2022. aastal on traditsiooniliste omavahendite laekumatajäämise mõju ELi eelarvele hinnanguliselt üks kolmandik eespool nimetatud summast, st 3,8 miljonit eurot.

Traditsioonilistest omavahenditest saamata jäänud tulu kompenseeritakse liikmesriikide kogurahvatulul põhinevate osamaksetega.